

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ім. В.М. Корецького

Україна, 01001, м. Київ-1
вул. Трьохсвятительська, 4
тел. (044) 278 5155
факс (044) 278 5474
E-mail: idpnanu@gmail.com

NATIONAL
UKRAINIAN ACADEMY OF SCIENCES
KORETSKY INSTITUTE
OF STATE AND LAW

4, Trjohsvjatitelska st.,
01001, Kiev, Ukraine
tel. (044) 278 5155
fax (044) 278 5474
E-mail: idpnanu@gmail.com

15.04.2019 № 126/09-е

на № _____

Голові Національного агентства
з акредитації України
Горицькому В.М.
01133, м. Київ, вул. Генерала
Алмазова, 18/7

**Про надання
науково-правового
експертного висновку
за результатами
дослідження у сфері права**

Відповідно до Вашого звернення від 11 квітня 2019 р. № 1-5/5-1259 стосовно проведення дослідження у сфері права щодо деяких питань тлумачення та застосування законодавства з питань запобігання корупції Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України **повідомляє наступне.**

I. Зміст звернення. Питання, поставлені на вирішення науково-правової експертизи.

До Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України звернувся Голова Національного агентства з акредитації України (далі – **Заявник або Замовник**) Горицький В.М. із запитом від 11 квітня 2019 р. № 1-5/5-1259 стосовно проведення дослідження у сфері права щодо деяких питань тлумачення та застосування законодавства з питань запобігання корупції.

Відповідно до вказаного запиту, у зв'язку з необхідністю захисту інтересів Національного агентства з акредитації України та з метою встановлення суттєвих обставин, встановлення яких має значення під час оскарження протоколу про адміністративне правопорушення, у Заявника виникла необхідність у фахових спеціальних знаннях, які стосуються деяких питань законодавства з питань запобігання корупції та проведенні дослідження у сфері права з **наступного питання:**

1) Чи є посадові особи Національного агентства з акредитації України як посадові особи юридичної особи публічного права - суб'єктами, на яких

поширюється дія пунктів 1, 2 частини 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»?

II. Юридичні підстави для проведення науково-правової експертизи:

- звернення Голови Національного агентства з акредитації України Горицького В.М. від 11 квітня 2019 р. № 1-5/5-1259;

- Закон України від 10 лютого 1995 р. №51/95-ВР «Про наукову і науково-технічну експертизу»;

- Статут Інституту держави і права ім. В.М. Корецького Національної академії наук України (в частині повноважень на проведення науково-правових експертиз);

- наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2004 р. №12 «Про проведення державної акредитації фізичних та юридичних осіб на право проведення наукової та науково-технічної експертизи» (пункт 3.2 – в частині повноважень установ та організацій Національної та галузевих академій наук України на здійснення спеціалізованої експертної діяльності без додаткової акредитації, на підставі статутних положень, якими така діяльність передбачена);

Нормативну базу для проведення дослідження (експертизи) становить Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу». Відповідно до ст. 1 цього Закону наукова і науково-технічна експертиза - це діяльність, метою якої є дослідження, перевірка, аналіз та оцінка науково-технічного рівня об'єктів експертизи і підготовка обґрунтованих висновків для прийняття рішень щодо таких об'єктів. Науково-правове дослідження (науково-правова експертиза) не є судовою експертизою, а її автор (автори) не є судовим експертом. Зміст науково-правового дослідження відображає наукові (доктринальні) погляди автора (авторів) на правові норми, процеси і явища, правовідносини тощо.

Згідно зі ст. 2 Закону основними завданнями наукової і науково-технічної експертизи є:

- об'єктивне, комплексне дослідження об'єктів експертизи;
- перевірка відповідності об'єктів експертизи вимогам і нормам чинного законодавства;
- оцінка відповідності об'єктів експертизи сучасному рівню наукових і технічних знань, тенденціям науково-технічного прогресу, принципам державної науково-технічної політики, вимогам екологічної безпеки, економічної доцільності;
- аналіз рівня використання науково-технічного потенціалу, оцінка результативності науково-дослідних робіт і дослідно-конструкторських розробок;
- прогнозування науково-технічних, соціально-економічних і екологічних наслідків реалізації чи діяльності об'єкту експертизи;
- підготовка науково обґрунтованих експертних висновків.

Науково-правова експертиза проводиться на підставі документів (або їх копій), наданих заявником (замовником), і не передбачає відповідальності за повноту цих документів та їх достовірність.

III. Для проведення науково-правової експертизи Заявником було надано копії наступних документів:

- Положення про Національне агентство з акредитації України;
- Стандарт ДСТУ ISO/IEC 17011 «Оцінка відповідності - Вимоги до органів з акредитації, що акредитують органи з оцінки відповідності» (в перекладі НААУ).

IV. У ході проведення науково-правової експертизи системно аналізувались такі законодавчі та інші нормативні акти і документи:

- Конституція України;
- Кримінальний кодекс України;
- Кримінальний процесуальний кодекс України;
- Кодекс України про адміністративні правопорушення;
- Закон України «Про запобігання корупції»;
- Закон України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності»;
- наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08 лютого 2017 р. №161;
- інші нормативно-правові акти, посилання на які містяться у нижченаведеному висновку.

V. Опис дослідження у сфері права та його результати і висновки.

1. Відповідно до статті 6 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» **акредитація** здійснюється національним органом України з акредитації. Даний орган є державною організацією, яка утворюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку та провадить некомерційну господарську діяльність.

Згідно з Положенням про Національне агентство з акредитації України, затвердженим наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08 лютого 2017 р. №161, Національне агентство з акредитації України (далі – **НААУ**) є національним органом України з акредитації, який утворюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, належить до сфери його управління та провадить некомерційну господарську діяльність.

Враховуючи вищевикладене, відповідно до статті 81 Цивільного кодексу України НААУ є **юридичною особою публічного права**.

Відповідно до частини четвертої статті 6 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» центральний орган виконавчої влади (у даному випадку - Міністерство економічного розвитку і торгівлі

України), що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку, **не має права** втручатися в діяльність НААУ. Національному органу України з не акредитації владні управлінські функції Законом України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» **не надані**; дана державна організація **не надає адміністративних послуг**. НААУ **не фінансується** з державного бюджету та місцевих бюджетів, а посадові особи НААУ отримують заробітну плату в результаті виконання договорів на проведення робіт з акредитації та моніторингу.

2. Згідно пунктів 1, 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» суб'єктами, на яких поширюється дія цих пунктів, є:

- 1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- 2) особи, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Основними функціями НААУ відповідно до статті 6 Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» є:

- 1) акредитація органів з оцінки відповідності, в тому числі прийняття рішень про акредитацію, відмову в акредитації, розширення та обмеження сфери акредитації, тимчасове зупинення і поновлення дії та скасування атестата про акредитацію;
- 2) проведення моніторингу за відповідністю акредитованих ним органів з оцінки відповідності вимогам акредитації (далі - моніторинг) шляхом здійснення нагляду, проведення повторних та позачергових оцінок.

Вказані функції базуються на добровільності акредитації, яка здійснюється на договірній основі, забезпеченні рівності прав та законних інтересів усіх заінтересованих осіб відповідно до вимог стандарту ДСТУ ISO/IEC 17011 «Оцінка відповідності - Вимоги до органів з акредитації, що акредитують органи з оцінки відповідності». Посадові особи НААУ згідно даного стандарту **не уповноважені** на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та **не прирівнюються** до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Відповідно до Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» акредитація органів з оцінки відповідності - це засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами, та у разі необхідності будь-яким додатковим вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності.

3. В юридичній науці аксіоматичним є положення про те, що **функції держави** - це основні напрями і сторони діяльності держави, які виражають її

сутність та соціальне призначення. Функції держави класифікують за різними підставами.

1) залежно від принципу розподілу влади розрізняють законодавчу, виконавчу - розпорядчу, судову, контрольно-наглядову функції;

2) залежно від тривалості дії розрізняють постійні та тимчасові функції держави;

3) залежно від значення розрізняють головні та другорядні функції держави;

4) залежно від сфери прикладання розрізняють внутрішні та зовнішні функції держави.

До **внутрішніх функцій держави** відносяться:

1) економічна функція (формування та виконання бюджету, складання та виконання програм економічного розвитку, фінансування ряду галузей, забезпечення свободи конкуренції та протидія монополізму, безпосереднє керівництво державним сектором економіки);

2) правозахисна функція, або функція захисту прав і свобод людини та громадянина (конституційне закріплення особистих, політичних і соціальних прав людини, діяльність державних органів, що захищають права людини та громадянина);

3) соціальна функція (забезпечення гідного рівня життя людини, допомога громадянам держави, які з об'єктивних причин не можуть брати участь у створенні матеріальних благ — діти, інваліди, люди похилого віку);

4) фіскальна функція (справляння податків і мита, виявлення та облік доходів виробників матеріальних та духовних благ, контроль за правильністю стягування податків та розподілу податкових коштів);

5) правоохоронна функція або функція охорони правопорядку (забезпечення точного і повного здійснення правових розпоряджень всіма учасниками правових відносин усередині держави, залучення до юридичної відповідальності правопорушників), тощо.

Реалізуючи економічну функцію держави, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України відповідно до Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності» створило Національне агентство з акредитації України з метою:

а) забезпечення єдиної технічної політики у сфері оцінки відповідності;

б) забезпечення довіри споживачів до діяльності з оцінки відповідності;

в) створення умов для взаємного визнання результатів діяльності акредитованих органів на міжнародному рівні;

г) усунення технічних бар'єрів у торгівлі.

VI. Узагальнюючий висновок дослідження у сфері права.

Системний аналіз вищезазначених нормативно-правових актів законодавства України, спеціальної юридичної літератури, а також

застосування загальноприйнятих методів і прийомів доктринального тлумачення правових актів та юридичних норм, дають підстави для наступного узагальнюючого висновку по суті досліджуваного питання, а саме: чи є посадові особи Національного агентства з акредитації України як посадові особи юридичної особи публічного права суб'єктами на яких поширюється дія пунктів 1, 2 частини 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»?

Системний аналіз відповідних положень та норм Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності», Закону України «Про запобігання корупції», Положення про Національне агентство з акредитації України, затверджене у новій редакції наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08 лютого 2017 р. №161, а також стандарту ДСТУ ISO/IEC 17011 «Загальні вимоги до органів акредитації, що акредитують органи оцінювання відповідності» у відповідності до якого створено НААУ, дають можливість зробити висновок, що посадові особи Національного агентства з акредитації України як посадові особи юридичної особи публічного права не є суб'єктами на яких поширюється дія пунктів 1, 2 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Примітка: при підготовці даного висновку використані аналітико-методичні матеріали фахівців відділу проблем державного управління та адміністративного права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України.

Заступник директора
Інституту держави і права
імені В.М. Корецького НАН України
з наукової роботи,
член-кореспондент Національної академії
правових наук України,
заслужений юрист України

В.П.Нагребельний

Підпис: *Нагребельний В.П.*
ПОСВІДЧУЮ
Вчений секретар інституту
держави і права
імені В.М. Корецького НАН України
15. 04. 2019

Прочитано, прогумеровано
та скріплено печаткою
Савченко аркушів

